

Sociologiska institutionen

Kriminologiprogrammet

Bilden av politisk höger- och vänsterextremism

*Olika yrkeskategoriers syn på brottsligheten och könsrollerna i politiskt extrema
miljöer*

LUNDS
UNIVERSITET

Författare: Hanna Fagerberg & Erica Törnkvist

Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp

Vårterminen 2018

Handledare: Anna Rypi

Abstrakt

Författare: Hanna Fagerberg & Erica Törnkvist

Titel: Bilden av politisk höger- och vänster extremism – olika yrkeskategoriers syn på brottsligheten och könsrollerna i politiskt extrema miljöer

Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp

Handledare: Anna Rypi

Sociologiska institutionen, höstterminen 2016

Politisk extremism förekommer i dagens samhälle men det finns en problematik kring begreppet, då olika definitioner förekommer. I denna kandidatuppsats, skriven vid Lunds universitet, var syftet att få en förståelse för hur olika yrkesgrupper som arbetar med att förhindra och utreda högerextremism och/eller vänsterextremism ser på extremistmiljöerna och vad de har för bild av dess medlemmar. Vi ville också ta reda på vilken uppfattning yrkesgrupperna har kring den våldsbejakande extremismen och hur de ser på könsroller inom miljöerna.

Med semistrukturerade intervjuer har två poliser, två kommunanställda och två journalister fått ge sin syn på politisk höger- och vänsterextremism. Intervjuerna omfattade frågor kring definitioner, brottslighet och våldsbejakande, den gängse uppfattningen samt könsskillnader.

Uppfattningen är enligt intervjupersonerna att brottslighet och våldsbejakande är grövre och mer frekvent inom högerextrema grupper jämfört vänsterextrema grupper. Båda extrema miljöerna rationaliserar och legitimerar de brott som begås eftersom de anser att det är av samhällets bästa intresse. Enligt intervjupersonerna stämplas de högerextrema i högre grad som avvikare och synen är något positivare gentemot vänsterextremismen. Det existerar könsskillnader mellan grupperna då högerextremismen är mansdominerade och kopplas till det som är maskulint. Vänsterextremismen har däremot en mer jämlik könsfördelning och kopplas ofta till det som är typiskt feminint.

Nyckelord: Högerextremism; Vänsterextremism; Radikal; Våldsbejakande; Könsroller

Förord

Vi skulle främst vilja börja med att tacka våra intervjupersoner för att de tog sig tiden att ställa upp på intervju och för att de gärna delat med sig av sina erfarenheter. Vi vill även rikta ett tack till varandra för ett bra samarbete och för att vi lyckats att uppmuntra varandra, även när det varit påfrestande. Avslutningsvis vill vi tacka vår handledare Anna Rypi för stödet och supporten hon givit oss under uppsatsens gång.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering.....	2
1.3 Syfte.....	2
1.4 Frågeställningar	3
1.5 Avgränsning.....	3
1.6 Definitioner.....	4
2 Tidigare forskning	5
2.1 Antologin “Det vita fältet - Samtida forskning om högerextremism”	5
2.2 Boken “Right-Wing terrorism in the 21st century”	6
2.3 Artikeln “Laying a Foundation for the Criminological Examination of Right-Wing, Left-Wing, and Al Qaeda-Inspired Extremism in the United States”	7
2.4 Artikeln “Hundra år av radikal nationalism”	8
3 Metod	9
3.1 Val av metod och tillvägagångssätt	9
3.2 Material.....	11
3.3 Urval	12
3.4 Analysmetod.....	13
3.5 Metodens tillförlitlighet.....	13
3.6 Etiska överväganden.....	14
3.7 Objektivitet	15
4 Teori	15
4.1 Stämplingsteori	15
4.2 Genuskontrakt.....	16
4.3 Rationalisering.....	17
5 Analys.....	18

5.1 Definition av politisk höger- och vänsterextremism	18
5.1.1 Politisk högerextremism	19
5.1.1.1 Könsfördelning.....	20
5.1.2 Politisk vänsterextremism.....	22
5.1.2.1 Könsfördelning.....	23
5.1.3 Jämförelse av definitioner.....	24
5.2 Brottslighet och våldsbejakande	25
5.2.1 Stämpling	25
5.2.2 Könsfördelning	26
5.2.3 Neutraliseringstekniker	28
5.3 Den gängse uppfattningen	29
5.3.1 Stämpling	29
5.3.2 Könsfördelning	31
5.3.3 Neutraliseringstekniker	32
6 Avslutande diskussion.....	33
6.1 Förslag på framtida forskning.....	35
7 Källförteckning.....	37
Bilaga 1 Intervjuguide journalist.....	1
Bilaga 2 Intervjuguide polis och kommun	1

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den senaste tiden har demonstrationer och våldsbrott utförda av högerextrema grupper varit en stor del av de nyhetsflöden som rapporterar om dessa typer av händelser (Wande 2017). Det är den information vi har tagit del av genom nyhetsflödet som tidigare har utgjort majoriteten av vår kunskap kring politisk extremism men det var inte förrän under hösten 2017, då vi båda praktiserade hos två olika kommunpolis, vi verkligen fick upp ögonen för ämnet. Hos polisen fick vi möjlighet att ta del av deras arbete med att förebygga våldsbejakande politisk extremism och vi fann då ett intresse för området och ville undersöka det djupare. Det här gjorde att vi båda uppmärksammade hur stort ämnet är och hur lite kännedom många runt om oss hade kring politisk extremism.

När vi började diskutera vårt uppsatsämne insåg vi snabbt att politisk extremism är ett väldigt stort område och att vi behövde avgränsa oss. Därför kommer vår uppsats att ha fokus på höger- och vänsterextremism och vi har valt bort islamistisk extremism. Under praktiken var högerextremism det vi tog mest del av och vi insåg att det fanns en problematik med brottslighet och våld inom dessa miljöer. Senare kom även intresset för vänsterextremism och dess likheter såväl som skillnader i förhållande till högerextrema rörelser. Vår uppsats har sin utgångspunkt i högerextremismen och genom den miljön jämför och diskuterar vi kring vänsterextremismen och dess miljö.

Under praktiken fann vi ett intresse för hur polisen och andra professioner som arbetar för att förebygga och motverka politisk höger- och vänsterextremism ser på de olika miljöerna. I vår uppsats vill vi således undersöka hur olika individer inom olika professioner ser på politisk höger- och vänsterextremism. Uppsatsen kommer att fokusera på att få en förståelse för de individer som med politiska skäl och motiv blir en fara för samhället samt de personer som inom politiska extremistmiljöerna legitimerar sitt våldsbejakande med sin ideologi.

Förståelsen kommer att grunda sig i intervjupersonernas bild med utgångspunkt i deras erfarenheter som yrkesverksamma inom professioner som arbetar med att motverka politisk extremism.

1.2 Problemformulering

År 2009 tog Brå och Säkerhetspolisen fram en rapport om våldsbejakande politisk extremism. Den handlar om antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten och hur extremistmiljöerna bäst kan beskrivas, samt hur dessa grupper legitimerar sitt våld. De skriver även att det finns en risk att höger- och vänsterextrema miljöer tillskrivs en kapacitet och viljeinriktning som de inte har för att det inte finns nog med forskning kring miljöerna. Politisk extremism blir problematiskt för samhället och för olika professioner som arbetar med att förhindra den eftersom extremismen kan vara brottslig och våldsbejakande (Brå & Säkerhetspolisen 2009). Det finns även en problematik med att majoriteten av medlemmarna i höger- och vänsterextrema miljöer är män och det är även de som utövar mest våld (Brå & Säkerhetspolisen 2009:13). Vi anser det både intressant och viktigt att sätta oss in i frågan kring politisk höger- och vänsterextremism för att få en ökad förståelse för könsfördelningen och våldet som utövas.

Sveriges radio skriver att exempelvis BRÅ menar att många reagerar starkare när högerextrema begår brott än när vänsterextrema grupper gör det. Dock menar Brå att våldsbejakande inslaget inom båda miljöerna är lika stort och att de är lika farliga (Lindqvist 2009). Det är intressant hur den gängse uppfattningen ser ut kring de två olika miljöerna och frågan om varför högerextremt våld ses som värre. Det är därför något vi vill undersöka djupare. Ämnet blir kriminologiskt relevant eftersom det finns en problematik kring den gängse uppfattningen av högerextremism och vänsterextremism, specifikt kring hur allvarliga de brott som begås av de olika miljöerna är.

1.3 Syfte

Syftet med vår uppsats är att få förståelse för hur individer inom olika yrkesgrupper (poliser, kommunanställda och journalister) som arbetar med att förhindra, kartlägga och utreda högerextremism och/eller vänsterextremism, ser på extremistmiljöerna och vad de har för bild av dess medlemmar. Vi vill också ta reda på vilken uppfattning de har kring den våldsbejakande delen av politisk extremism, värderingen av höger- och vänsterextrema miljöer och hur de olika yrkesgrupperna ser på könsrollerna inom miljöerna.

1.4 Frågeställningar

- *Hur definieras politisk högerextremism och politisk vänsterextremism av olika representanter för yrkesgrupper som arbetar med att förhindra, kartlägga och utreda extremism?*
- *Hur påverkar strukturerna inom politisk höger- och vänsterextremism deras könsroller?*
- *Vilken uppfattning har de som arbetar med att förhindra, kartlägga och utreda extremism om brottsligheten och våldet, samt den gängse uppfattningen av politisk höger- och vänsterextremism?*

1.5 Avgränsning

Det finns många olika typer av extremism, men den här uppsatsen kommer enbart att beröra politisk extremism. Forskningsområdet kring politisk extremism är väldigt brett och vi har därför valt att göra ett flertal avgränsningar i vår uppsats på grund av både tidspress och för att det inte ska spänna över för stora områden (Ejvegård 2017:28). Eftersom vi båda blev intresserade av ämnet på grund av arbetet mot högerextremism på våra praktikplatser, blev det naturligt att det var högerextremism vi skulle fokusera på. Detta visade sig vara vara lämpligt eftersom det finns mer forskning om högerextremism än vänsterextremism. Därför har vi valt att utgå från högerextremism och sedan jämföra med vänsterextremism. Uppsatsen är alltså inte omedvetet vinklad åt ena hållet utan det var det område som gick att få ut mest information kring och det som intresserade oss mest.

När det kommer till insamlandet av material valde vi att intervjua personer som arbetar för att förhindra och förebygga framförallt högerextremism men också vänsterextremism. Vi valde att inte intressera oss för medlemmarna i politiskt extrema grupper utan ville istället ta reda på åsikterna hos de som arbetar mot extremism i samhället. En intervju med extrema individer kan vara känsligt eftersom de ibland är våldsbejakande. Detta innebär också att de är kopplade till brottsliga handlingar vilket kan vara känsligt att berätta om och därför kan det vara svårt att få kontakt med de som är verksamma inom politiskt extrema grupper.

Vi kommer enbart att undersöka hur intervjupersonerna upplever att den politiska extremismen ser ut i det *svenska samhället*. Dock har vi använt forskning från andra länder då utbudet av svensk forskning på området är begränsat. En annan avgränsning vi har gjort är att vi har valt att mest rikta in oss på den våldsbejakande delen av politisk extremism eftersom vi läser kriminologi och det faller inom vårt intresseområde. Den politiska extremism vi vill undersöka är den som leder till att medlemmar i dessa grupper begår brottsliga handlingar. Vi fann det därför intressant att undersöka våldet och brottsligheten inom de olika politiska extrema grupperna.

1.6 Definitioner

Politisk extremism/radikalism

Extremism/radikalism betyder att söka fullständiga och ensidiga lösningar på problem som finns i samhället. De formerna av politisk extremism/radikalism som oftast talas om är höger- och vänsterextremism. Extremism som begrepp är historiskt relativt (Nationalencyklopedin u.å.).

Våldsbejakande

Främjandet av våldsbejakande handlingar kan handla om att på olika sätt uppmana andra till att utföra våldshandlingar och attentat. Att vara våldsbejakande kan även innebära att ge logistiskt och finansiellt stöd till terroristgrupper men även att delta i planering, förberedelse och genomförande av ett så kallat terrorattentat (Säkerhetspolisen u.å.).

GAL-TAN skalan

GAL-TAN skalan är en värderingsskala som beskriver ideologiska skillnader mellan politiska partier. GAL står för gröna, alternativa och libertära värderingar och andra änden TAN står för traditionella, auktoritära, och nationalistiska värderingar. Skalan bör ses ett komplement till den klassiska höger-vänsterskalan (Oscarsson. u.å.).

NMR (Nordiska motståndsrörelsen)

NMR präglas av en hierarkisk organisation som syftar till att skapa ett rasrent samhälle med tydliga kopplingar till Nazityskland. Rörelsen tror på den vita människans överhet och

gruppen är bland annat negativt inställda till invandring, yttrandefrihet och demokrati (Nationalencyklopedin u.å).

AFA (Antifascistisk aktion)

Enligt sig själva är AFA ett löst sammansatt nätverk utan formella ledare, vars mål är att avskaffa samhällsordningen och staten genom en revolution. De vill alltså bekämpa de individer som de anser upprätthåller den rådande repressiva samhällsordningen (Brå & Säkerhetspolisen 2009: 45).

Hatbrott

Ett hatbrott innebär att någon angriper en annan person på grund av att hen identifierar sig med en viss folkgrupp. För att det ska räknas som hatbrott ska gärningspersonen begå brottet på grund av offrets uppfattade ras, sexuella läggning, hudfärg, etniska bakgrund, religion, könsöverskridande identitet eller uttryck. Alla är inte helt överens om vad som ska räknas in i begreppet hatbrott, men det verkar råda internationell enighet om att angreppet ska vara orsaken av att gärningspersonen saknar respekt för människors lika värde och mänskliga rättigheter (Brå 2017).

2 Tidigare forskning

2.1 Antologin “Det vita fältet - Samtida forskning om högerextremism”

Antologin är relevant eftersom den behandlar forskning kring termen högerextremism, kvinnornas medverkan inom högerextrema miljöer och hur högerextrema personer stämplas.

Antologin “*Det vita fältet - Samtida forskning om högerextremism*” handlar om forskning kring högerextremism. I boken beskrivs hur den allmänt rådande förståelsen för högerextremism ser ut och att det är en mycket problematisk term som är väldigt endimensionell (Deland, Hertzberg & Hvitfeldt 2010:5). Även definitionen av extremism som sådan är mycket problematiskt menar författarna, eftersom något bara kan vara extremt i förhållande till något annat. Det finns i nuläget ingen bra definition av den extremism som är politisk (Deland, Hertzberg & Hvitfeldt 2010:5-6)

I kapitlet "*Högerextrema kvinnors kommunikationsstrategier på internet: exemplet Gemeinschaft Deutscher Frauen*" skriver Sarah Welk om kvinnors medverkan inom högerextremism. Kvinnan har under lång tid haft en underordnad roll inom högerextremism och kvinnorna har försökt att ta mer plats. Det här är grunden till varför hemsidan "GDF" skapades, en internetplattform där kvinnor för första gången kunde organisera sig självständigt och på egna initiativ (Welk 2010:161,163). Hon menar att kvinnans kall inom högerextremismen, är moderskap och att uppfostra de efterkommande generationerna. Enligt högerextremismens ideologi ska de traditionella strukturerna som funnits i samhället komma tillbaka och kvinnan ska inte ge sig in i yrkeslivet på det sättet hon gör idag (Welk 2010:170).

I kapitlet "*Hatbrott: Monster, mönster & möjligheter*" skriver Eva Tiby om hur förekomsten av hatbrott har en negativ påverkan på vårt öppna och demokratiska samhälle. Som exempel på detta tar hon upp ett reportage om tre mord på homosexuella män, där två av dem begicks i Sverige. Hon skriver att det sker en stämpling av homohatande nazister som "monster". De ses som främmande gärningsmän som är organiserade, planerande, målmedvetna och hatiskt attackerar homosexuella, invandrare, och judar (Tiby 2010: 176).

2.2 Boken "Right-Wing terrorism in the 21st century"

Boken är väsentlig eftersom den tar upp det våld och den brottslighet som högerextrema miljöer ofta gör sig skyldiga till och orsaker bakom.

Boken "*Right-wing terrorism in the 21st century*" handlar om terrorism som begås med ett högerextremt politiskt syfte där författaren menar att dessa personer är eller någon gång har varit en del av högerextremismen. Han tar även upp högerextrem brottslighet som inte är kopplad till terrorism (Koehler 2017: 13).

Medlemmarna i högerextrema grupper ser sig själva som politiska soldater eller krigare som ska använda våld för att uppnå sitt ideologiska syfte (Koehler 2017: 55). Eftersom deras ideologi vilar på antagandet att det finns grupper av människor som är underordnade och mindre värda fungerar våldet som ett sätt att separera de svaga från de starka. För de högerextrema blir våldet då ett naturligt sätt att dela upp de överordnade raserna från de underordnade raserna. Koehler menar därför att det inte går att separera högerextremism från

våld på något sätt, en högerextrem grupp är alltså också en våldsbejakande högerextrem grupp (Koehler 2017: 56-57).

Koehler tar upp olika former av brottslighet som begås av högerextremister och högerextrema grupper. Den brottslighet som inte har några politiska motiv är inte ovanlig bland högerextrema då många medlemmar i dessa grupper är yrkeskriminella eller tidigare har begått brott (Koehler 2017: 59-61). Flera av de brott som begås av högerextrema grupper klassas som hatbrott, vilket enligt Koehler är brott som motiveras av negativa åsikter om offret eller den grupp offret identifierar sig med (Koehler 2017: 57-58). Författaren menar att våldet som begås av högerextrema medlemmar är något som är frekvent förekommande eftersom det är en del av deras maskulina identitet. Våld mot kvinnliga partners förekommer inom grupperna om dessa partners inte följer de uppsatta könsnormerna. Våld mot utomstående som utgör vad gruppen anser vara ett hot är också vanligt bland högerextremister (Koehler 2017: 62).

2.3 Artikeln “Laying a Foundation for the Criminological Examination of Right-Wing, Left-Wing, and Al Qaeda-Inspired Extremism in the United States”

Artikeln är relevant för att den beskriver hur höger- och vänsterextremism kan definieras samt vilka könsfördelningar som existerar inom miljöerna.

Den vetenskapliga artikeln är skriven av Steven Chermak och Jeffrey A. Gruenewald. Forskningen har ett fokus på extremiströrelser i USA men skildrar även generella beskrivningar av de olika miljöerna. Artikeln består av en analys för att förklara och förstå skillnader mellan extremister som har begått våldsbrott samtidigt som de är aktiva inom antingen högerextremism, vänsterextremism eller al Qaida (Chermak & Gruenewald 2015:133).¹

Nästan alla våldshandlingar som begås av extrema miljöer utförs av män och extrema grupper i alla delar av världen leds vanligtvis av män. Kvinnor är betydligt mer benägna att vara inblandade i vänstersammanhang jämfört med höger och är också mycket mer benägna att ha

¹ Eftersom vi endast är intresserade av höger- och vänsterextremism har vi inte fokuserat på delen som handlar om al Qaida.

ledarpositioner i vänsterorganisationer än kvinnorna i de högerextrema grupperna är (Chermak & Gruenewald 2015:137-139).

I artikeln tas även olika definitioner av extremism upp. Enligt ECDB (Extremist Crime Database) definieras högerextremister som starkt nationalistiska, anti-globala, misstänksamma mot federala myndigheter och anser sig ha rätten till egna vapen och frihet från skatter. De anser att deras personliga och/eller nationella livsstil är under attack eller att hotet är nära och tror på behovet av att vara beredda för en attack. Högerextremister begår även fler grova våldsbrott och mord än vänsterextremister (Chermak & Gruenewald 2015: 151). ECDB definierar vänsterextremister som involverade i djur- och miljörättsrörelser. Deras ideologiska inriktning och kriminella aktiviteter härrör från deras tro på att skydda djurens rättigheter och miljön. Vänsterextremister stödjer biologisk mångfald, jämställdhet och uppfattningen att människor inte har någon legitim makt till att dominera jorden. De tror också att jorden och djuren är i överhängande fara och att regeringen samt företagen är ansvariga för den fara som i slutändan kommer att leda till att miljön förstörs. Enligt dem finns det således ett behov av att försvara miljön och djuren genom motiverade våldshandlingar (Chermak & Gruenewald 2015: 140-141).

2.4 Artikeln “Hundra år av radikal nationalism”

Artikeln är av betydelse eftersom den behandlar högerextremism och dess förhållande till nationalism och socialkonservatism.

Artikeln är skriven av Markus Lundström och Tomas Lundström, den studerar olika ideologiska strömningar samt den nationalistiska radikaliserings aktörer (Lundström & Lundström 2016: 41-42). De som är aktiva i högerextrema grupper identifierar sig ofta som nationalisterna och de forskare som studerat högerextrema grupper har emellertid använt olika begreppsbyggnader för att beskriva dem. För att kunna precisera den nationalism som är verksam i dagens samhälle föreslår författarna att den ska betecknas som radikal (Lundström & Lundström 2016: 40,43).

Författarna menar att det kan talas om en socialkonservativ nationalism inom högerextremism på grund av den konservativa idén om en samhällsförändring och att i politiskt syfte bevara den kulturellt nedärvda folkgemenskapen (Lundström & Lundström 2016:45). Den socialkonservativa nationalismens utgångspunkt är att bevara den nationella kulturen och att kulturavvikande personer anses vara ett problem och farliga för samhället. Folkgemenskapen anses vara hotad av klassklyftor och klasskamp (Lundström & Lundström 2016:47). Med betoningen på vit suveränitet, antisemitism och försvar av den historiska nationalsocialismen är NMR en organisation som i dagens samhälle ses som radikal (Lundström & Lundström 2016: 50).

3 Metod

3.1 Val av metod och tillvägagångssätt

Vi har använt oss av en kvalitativ metod i vår uppsats och anledningen till detta är att vi anser att den passar bäst för att besvara vårt syfte. Då vi i vår studie vill undersöka just våra intervjupersoners förståelse för problematiken kring våldsbejakande extremism lämpar sig en kvalitativ metod bättre än en kvantitativ. Detta eftersom en intervju ger forskaren en större chans att få en djupare förståelse och intervjupersonen får möjligheten att förklara sina svar mer ingående. Vi ville undersöka deras erfarenheter och förståelse för ämnet vilket är svårare att göra genom en kvantitativ metod (Bryman 2011: 371-372). I vårt arbete har vi valt att arbeta i par eftersom vi bedömde att det fanns många fördelar av att kunna stötta och uppmuntra varandra. Vi valde själva att skriva tillsammans och uppsatsarbetets upplägg fastställdes på ett tidigt stadium vilket enligt oss ledde till ett lyckat tillvägagångssätt (Ejvegård 2017:26).

Vi har genomfört sex intervjuer med personer som på något sätt har ett arbete där de kommer i kontakt med extremism och framför allt högerextremism. Intervjupersonerna arbetar på tre olika arbetsplatser som arbetar med att bland annat förhindra, kartlägga och utreda våldsbejakande högerextremism. Två av intervjupersonerna arbetar hos polisen, två är anställda hos kommunen och de två andra arbetar på en tidskrift som granskar rasistiska och fascistiska grupper och personer. Av de två intervjupersonerna som var kommunanställda

hade den ena en socionomutbildning och den andra var kriminolog. Vi valde yrkesgrupper som skiljer sig åt till stor del vilket vi är medvetna om. Det här var ett aktivt val för att få med så många olika synvinklar på problemet med politisk extremism, som möjligt. Samtliga intervjupersoner är mycket relevanta för vår studie och att de tillhör olika yrkesgrupper ser inte vi som något negativt. Vi anser att det istället kommer att göra vår uppsats mer nyanserad och att deras olika subjektiva åsikter kan visa på intressant likheter och kontraster.

Intervjuerna som genomfördes var semistrukturerade då vi ville försöka få intervjupersonerna att vara mer delaktiga i intervjun. Eftersom de hade olika inriktningar i sitt arbete var vårt mål att vi skulle kunna märka vilka delar av intervjufrågorna de hade mest erfarenheter om och där kunna lägga in följdfrågor. På så sätt kan alla intervjupersoner ge deras bild av det område de har mest kunskap om och intervjuerna kan sedan komplettera varandra. Det som dock kan vara negativt med detta är att det kan bli svårare att analysera materialet eftersom vissa intervjupersoner svarade mer grundligt på vissa frågor. Vi anser dock att det var bättre att vi fick en mer omfattande bild av intervjupersonernas erfarenheter för att vi ska kunna dra slutsatser av materialet. Samtliga intervjuer spelades in efter att vi hade fått intervjupersonernas samtycke. Detta för att det sedan skulle bli lättare för oss att analysera materialet eftersom det är svårt att få med allt som sägs genom att bara skriva ner det. Vi anser att fördelen med att få ett tydligare material väger upp mot risken att intervjupersonerna kanske inte vågar säga lika mycket när de blir inspelade.

Vi använde oss av två olika intervjuguider. En guide till poliserna och de kommunanställda och en annan till journalisterna, vilka går att finna i Bilaga 1 och Bilaga 2. De hade samma teman men frågorna skiljde sig något åt för att de skulle kunna anpassas till intervjupersonerna. Det här var något som vi ansåg var positivt eftersom intervjuerna endast ska beröra de teman som blivit uppsatta, men samtidigt vara flexibla. Genomförandet av intervjuerna gick mycket bra och vi lyckades få många utförliga svar inom samtliga teman vi hade ställt upp. De intervjupersoner vi hade svårast med att få klara svar från var journalisterna. De var inte lika frispråkiga och de tyckte själva i vissa fall att de inte hade kunskap om vissa frågor och vågade därför inte uttrycka sig.

Vi genomförde intervjuerna på olika platser beroende på vad som passade bäst för intervjupersonerna. En av poliserna intervjuades på hans kontor och den andra polisen intervjuades i ett konferensrum på polisstationen. Innan intervjuerna tog vi en kopp kaffe och

småpratade med de båda informanterna vilket gav oss en möjlighet att få dem att lära känna oss och känna sig avslappnade. Fördelen med att hålla intervjuerna på deras arbetsplats var att de kunde vara bekväma och intervjuerna kunde ske på en plats där vi som intervjuare var ensamma med intervjupersonen. Det kan troligen ha en positiv påverkan på intervjupersonens benägenhet till att svara ärligt på våra frågor. Även personerna som var anställda hos kommunen intervjuades på deras arbetsplats, i ett konferensrum på deras kontor. Med dem hade vi också möjlighet prata lite allmänt med var för sig innan vi påbörjade intervjuerna.

Båda journalisterna från tidskriften intervjuades på ett café i deras hemstad. Detta på grund av en av journalisterna inte hade något fast kontor och en av dem var sjukskriven. De båda föreslog att intervjun skulle hållas på ett café vilket fungerade bra och vi höll därför även nästa intervju på samma ställe dagen efter. Även dessa gånger pratade vi allmänt med informanterna en stund innan vi påbörjade intervjuerna för att skapa ett förtroende. En nackdel med att hålla intervjuerna på ett café kan vara att andra personer kan höra vad som sägs och vid känsliga frågor finns det risk att intervjupersonen inte vill svara eller inte svarar det hen egentligen tycker. Det var dock intervjupersonerna som föreslog ett café som intervjuplats vilket förhoppningsvis betyder att de kände sig bekväma där. Dock var journalisterna de som var svårast för oss att intervjuas och platsen för intervjun kan ha med det att göra. Anledningen kan även vara att de är journalister.

3.2 Material

Vi använde oss som sagt av två olika intervjuguider, en för poliserna och kommunanställda samt en för journalisterna. De innehöll båda fem olika teman som vi utgick ifrån för att få en sammanhängande struktur på intervjuerna, vilket går att finna i Bilaga 1 och Bilaga 2. De teman vi använde oss av var följande:

- Yrkesval
- Definition av höger- och vänsterextremism
- Kontakt med politisk extremism
- Brottslighet
- Jämförelse mellan höger- och vänsterextremt våld

Frågorna om yrkesval ställdes för att vi skulle få en bild över hur intervjupersonernas arbete mot politisk extremism ser ut. Eftersom definitionen av de två typerna av extremism är en stor

del av studien valde vi att ha den som en egen kategori. För att undersöka intervjupersonernas erfarenhet och påverkan av den politiska extremismen har vi med kategorin med frågor om deras kontakt med politisk extremism. Även brottsligheten i de politiskt extrema organisationerna är en stor del och för att kunna undersöka vad intervjupersonerna har för uppfattning om den, har den en egen kategori. För att få en bild av intervjupersonernas uppfattning om skillnaderna mellan våldsbejakande höger- och vänsterextremism valde vi att ha en kategori med frågor om detta. Vi ställde även en fråga om hur många män respektive kvinnor som är aktiva inom de olika politiskt extrema organisationerna, vilket dock inte finns med i intervjuguiden men ställdes till samtliga intervjupersoner som en följdfråga. Vi upptäckte dock att genusproblematiken var ett genomgående tema i alla intervjuerna och valde därför att ta med en genusteori samt att lägga mer fokus på genus i analysen än vad vi hade tänkt från början.

3.3 Urval

Vi använde oss av ett målinriktat urval för att genomföra våra intervjuer. Anledningen till det var för att vi ville vara säkra på att vi intervjuade personer som var relevanta för att kunna besvara våra forskningsfrågor (Bryman 2011: 434). Vi ville att personerna skulle skilja sig åt när det gäller egenskaper och förståelse, därför valde vi ut två personer från varje arbetsplats. Vi ville också ha en tydlig bild från varje arbetsplats och för att få en bredare syn på frågan genom att inte endast använda oss av en arbetsplats för alla intervjupersoner. De intervjupersoner vi hade kom att ha en relevans för förståelsen av den sociala företeelse vi ville undersöka (Bryman 2011: 392). Vilket i det här fallet var högerextremism i förhållande till vänsterextremism.

Vi använde oss också av ett snöbollsurval under arbetets gång. De personer vi hade en kontakt med för intervju hjälpte oss att få kontakt med ytterligare intervjupersoner som vi ansåg vara relevanta för vår forskning och därför genomfördes ett snöbollsurval (Bryman 2011: 434). Problemet med ett målinriktat urval och snöbollsurval är att det i vissa fall inte kan vara representativt för de personer som arbetar inom samma sektor (Bryman 2011: 196). Vi ansåg dock att detta var det bästa alternativet av urval för oss på grund av den tidspress vi hade.

De intervjupersoner vi har använt oss av i den här uppsatsen är som sagt bland annat två poliser. Den ena arbetar som kommunpolis och genom hen fick vi kontakt med en annan polis på avdelningen som också hade kunskap inom området politisk extremism. Under praktik hos polisen fick vi även kontakt med en anställd på kommunen som hade kunskap kring vårt ämne och genom hen fick vi återigen kontakt med en annan som arbetade på arbetsplatsen. Genom en av poliserna fick vi också kontakt med två journalister som arbetar på en tidning som rapporterar om ämnet extremism.

3.4 Analysmetod

För att analysera materialet har vi använt oss av en tematisk analys. När vi hade transkriberat alla intervjuer valde vi ut tre olika teman och efter detta kodades materialet utifrån vilka delar av det som stämmer in på dessa teman (Bryman 2011: 528). De tre olika teman vi valde är definition, brottslighet och den gängse uppfattningen av höger- och vänsterextremism. Därefter analyserade vi dessa utifrån de teorier vi valt vilket är socialkonstruktionism, genuskontrakt och rationalisering.

3.5 Metodens tillförlitlighet

Att en metod har hög tillförlitlighet innebär att den har hög validitet och reliabilitet. Har en metod hög validitet betyder det att den undersöker det som studien avser att undersöka (Bryman 2009: 50). Den metod vi har använt valdes därför att vi ville undersöka några personers åsikter och tankar om fenomenet politisk extremism utifrån deras yrkesroller och vi ansåg att kvalitativa intervjuer är mest lämpat för denna typ av studie. Frågorna i intervjuguiden är ställda för att kunna besvara det som uppsatsen har som syfte att undersöka (Bryman 2009: 351). Den första frågeställningen kan besvaras med hjälp av frågorna i kategorin 'Definition av höger- och vänsterextremism' där intervjupersonerna får möjlighet att förklara sin definition av de båda begreppen. Fråga två besvaras med hjälp av frågor om hur könsrollerna och könsfördelningen i de olika politiska extrema organisationerna ser ut. Intervjupersonerna fick även vidareutveckla dessa frågor då vi märkte att det var ett genomgående tema i alla intervjuerna. Den tredje frågan i frågeställningen besvaras med hjälp av frågorna i kategorin 'Brottslighet' där intervjupersonerna beskrev sin syn på brottsligheten

och våldet som utövas av de olika politiska extrema organisationerna. Andra delen av den sista frågan besvaras av frågor i intervjuguiden som berör intervjupersonens bild av den gängse uppfattningen av höger- och vänsterextremism. Därför anser vi att vår studie har hög validitet och undersöker det som den avser att undersöka. Vi tror också därmed att den interna validiteten i studien är hög eftersom begreppen som används baseras på resultaten av intervjuerna och information från tidigare forskning och litteratur (Bryman 2011: 352).

När det kommer till reliabilitet är det dock svårare eftersom kvalitativa metoder sällan har hög reliabilitet. Den externa reliabiliteten mäter hur stor överförbarheten i studien är, alltså sannolikheten att någon annan skulle kunna göra om studien på samma sätt och då få samma resultat. Vid kvalitativa undersökningar beror resultatet till stor del på forskarens sätt att tolka materialet. Olika personer har olika förståelser om ämnet, olika sätt att tolka det som sägs i intervjuerna och kanske tycker att olika delar av intervjuerna besvarar forskningsfrågan. Därför blir det svårt att göra om studien då nästa person som gör den kan tolka materialet annorlunda och då få ett annat resultat. Vid kvantitativa metoder är det lättare att nå hög extern reliabilitet då det grundar sig mer på statistik och material som inte är lika tolkningsbart (Bryman 2011: 352). För att få så hög extern reliabilitet som möjligt har vi försökt att vara transparenta med vårt tillvägagångssätt och analysmetod samt beskrivit det tydligt i syfte att någon annan ska kunna göra om studien i framtiden och därmed få hög överförbarhet. När det gäller den interna reliabiliteten har vi under studiens gång kommunicerat och diskuterat resultatet för att komma fram till en gemensam uppfattning och därmed försökt ha en så hög intern reliabilitet som möjligt (Bryman 2011: 352).

3.6 Etiska överväganden

Ett etiskt övervägande som vi gjort är att hålla våra intervjupersoner anonyma genom att inte ta med deras namn, ålder, kön eller var i Sverige de arbetar. Det som finns med är vilken sektor de arbetar inom. Därför anser vi att det är till stor del anonymt då det inte går att koppla vilka personer vi har intervjuat. Vi har även klargjort för alla intervjupersoner vad i materialet som kommer att behandlas konfidentiellt och fått ett godkänt från dem innan intervjun började (Ejvegård 2017: 52-53). Vi meddelade även våra intervjupersoner i början av intervjun att de har all rätt att inte svara på en fråga om de inte vill och de fick själva bestämma hur länge de

ville delta. Vi frågade också innan intervjun om de tyckte att det var okej att vi spelade in intervjun. Ett informations- och samtyckeskrav har därför uppfyllts.

3.7 Objektivitet

Vi är medvetna om att vi ligger närmare vänster på den traditionella politiska skalan och därför kan det komma att påverka vår objektivitet. Dock är uppsatsen skriven med ett fokus på de som arbetar mot extremism och inte de som är medlemmar i rörelserna, vilket vi anser gör det enklare för oss att vara objektiva genom uppsatsens gång. Det är alltså våra intervjupersoners tankar och upplevelser vi analyserar och dessa kan vi inte påverka mer än att vi var medvetna om att vår politiska åskådning kunde lysa igenom vid intervjuerna. Eftersom vi tänkte på detta försökte vi undvika det så mycket som möjligt. Vi är också medvetna om att våra analyser kan bli färgade av vad vi väljer att ta fram ur resultatet och försöker därför nyansera detta genom att även redovisa de resultat som inte stödjer de teorier vi har valt.

4 Teori

Följande teorier kommer att användas för att analysera materialet från de intervjuer som har genomförts. De teorier som används är Beckers stämplingsteori, Hirdmans genuskontrakt samt Sykes och Matzas neutraliseringstekniker.

4.1 Stämplingsteori

Stämplingsteorin är relevant eftersom den kan användas för att beskriva höger- och vänsterextremismens anseende utifrån samhällets normer och stämpling av avvikare.

I samhället konstrueras regler och normer för att kontrollera vilka som har ett avvikande beteende. Staten skapar lagar och regler som sätter upp riktlinjer för hur människor ska bete sig och enligt Beckers stämplingsteori skapas regler av de som har makt för att dessa ska kunna utöva sin makt över samhällets medborgare (Hopkins Burke 2014: 194). Samhällets

invånare har även skapat normer utifrån dessa regler som följs av sociala sanktioner om någon avviker från dem. Vad som anses vara avvikande beteende påverkas av statens och invånarnas reaktion på den genomförda handlingen. Den gemensamma bild av vad som är moraliskt rätt och fel konstrueras bland annat av de institutioner som arbetar med att upptäcka och förändra avvikande beteende hos samhällets invånare. Vad de övriga samhället anser är avvikande beteende påverkas av både lagstiftande organ och institutioner som omvandlar lagarna till praktik. På detta sätt kontrollerar staten hur invånarna ska bete sig och den konstruerar en bild av vad som ska anses vara rätt och fel (Engdahl & Larsson 2011: 18-33).

En person som har ett beteende som anses avvikande kan enligt stämplingsteorin få någon form av sanktion beroende på vilken handling som har begåtts. Bryter dessa handlingar mot lagen kan individen stämplas utifrån sitt kriminella beteende och om detta sker vid flertal tillfällen behöver handlingarna inte vara särskilt grova för att personen ska bli stämplad som kriminell. Personen kan då börja identifiera sig med det hen stämplas som och stämplingen kan på så sätt leda till grövre kriminella handlingar (Newburn 2013: 219). Avvikare är så att säga en konsekvens av invånarnas konstruktion av vilka handlingar som tillhör normen. De som inte följer samhällets normer blir stämplade som "outsiders". Enligt Becker innebär inte avvikande beteende att en individ har dåliga egenskaper utan att någon annan har definierat individens beteende som dåligt (Hopkins Burke 2014: 194-195).

4.2 Genuskontrakt

Genuskontraktet är en teori som anses användbar eftersom det genom den går att studera kring höger- och vänsterextremas könsroller samt dess könsfördelning.

Begreppet "genuskontrakt" togs fram av historikern Yvonne Hirdman (2003).

Genuskontraktet är en kulturellt ärvd och styrd överenskommelse av kvinnors och mäns olika förpliktelser, skyldigheter och rättigheter. Kvinnan ska exempelvis sköta hemmets arbeten och föda barn medan mannen ska ta hand om kvinnan och försörja henne. Begreppet ringar in det strukturella tvång som båda könen tyngs under. Det skapas förutsättningar för hur de olika könen ska bete sig vilket också bekräftas av normerna som råder i samhället. Medborgarna i samhället har accepterat könsrollerna som de inte kan göra sig av med (Hirdman 2003: 84-85). Poängen med begreppet "genuskontrakt" är att skapa ett underlag att teoretisera utifrån

som inte skiftar karaktär (Hirdman 2003:88). Vårt sätt att uttrycka oss skapar en verklighet, det sätt vi talar runt genus är i högsta grad det som skapar vårt genus (Hirdman 2003: 25).

Kvinnan har genom historien setts som ett objekt, hon är underordnad i samhället och existerar för mannens begär eller ursinne. Historien ger även belägg för en förståelse av ett kvinnoförakt där kvinnan tvingats att leva med mer begränsningar i förhållande till mannen (Hirdman 2003: 70). Handlingar och företeelser laddas med genus, samtidigt som de med tiden kan skifta från att ses som maskulina till att ses som mer neutrala. Det visar på att genus görs istället för att det *är* (Hirdman 2003: 72). Genus fungerar strukturerande och många kvinnor accepterar genusordningen eftersom den upplevts som självklar (Hirdman 2003: 76).

Utifrån den naturliga ordningen, att kvinnor föder barn, har det skapats en övertygelse om att hemmet, underordnad och underrepresenterad är kvinnans naturliga plats. Kvinnors biologi legitimerar kvinnors sociala plats och om personer anser att det inte bara är legitimt utan önskvärt för att det är biologiskt naturligt, skapar det strukturella bekymmer (Hirdman 2003: 81-83).

4.3 Rationalisering

Begreppet rationalisering är väsentligt eftersom det genom teorin neutraliseringstekniker går att fördjupa sig inom de höger- och vänsterextrema miljöernas brottslighet och dess våldsbejakande del.

Teorin om neutraliseringstekniker togs fram år 1957 av kriminologerna Gresham Sykes och David Matza för att förklara hur individer rationaliserar sina brott på olika sätt. Teorin var från början en förklaring på hur unga killar börjar begå brott i kriminella ungdomsgäng. Sykes och Matza menar att dessa killar känner att de behöver bevisa sin maskulinitet för de andra medlemmarna i gänget och därför begår kriminella handlingar. Detta är något som är gemensamt för alla i gruppen och de har därför en negativ påverkan på varandra. När de väl har börjat begå brott kommer de försöka rättfärdiga sina handlingar på olika sätt och detta görs genom olika neutraliseringstekniker (Hopkins Burke 2014: 154). I helhet tog Sykes och Matza fram fem neutraliseringstekniker men i vår uppsats kommer vi endast använda två av teknikerna för att förklara politisk extremism.

1. Förnekandet av att det finns något offer för handlingen ”de förtjänade det”
2. Åberopandet av andra högre lojaliteter än lagen och samhällets övergripande moral ”jag skyddade gruppens rykte” (Newburn 2013: 395).

Individerna vet om att deras handlingar är både moraliskt fel och olagliga men använder då dessa tekniker för att rationalisera sitt avvikande beteende. Burke tar också upp individer som begår olika typer av hatbrott som exempel på hur neutraliseringstekniker kan användas som förklaring till brottslighet. Han menar att dessa individer ofta försöker påvisa skillnaderna mellan sig själva och de personer som blir offer för hatbrotten och på så vis legitimera sina handlingar (Hopkins Burke 2014: 155-156).

5 Analys

5.1 Definition av politisk höger- och vänsterextremism

Politisk höger- och vänsterextremism definieras olika bland olika professioner. I nuläget finns det inte någon gemensam definition av politisk extremism att tillgå (Deland, Hertzberg & Hvitfeldt 2010: 5-6). Det här märktes tydligt under intervjuerna eftersom intervjupersonerna inte hade någon enhetlig definition utan beskrev höger- och vänsterextremism utifrån egna erfarenheter och den forskning de tagit del av. En av intervjupersonerna diskuterade dock olika definitioner av olika politiska inriktningar i sin intervju.

Journalist 1: (...) Det finns ju olika definitioner på det men man brukar ju tala om högerpopulism och högerextremism. Ehm, och båda de här är ju inte höger i ekonomiskt, politiskt höger-vänster mening utan då är det det här GAL-TAN skalan som man pratar mycket om.(...)

Hen menar alltså att de på hans arbetsplats brukar tala om högerpopulism och högerextremism och att dessa har olika innebörd. Högerextremism befinner sig inte långt ut till höger på den klassiska politiska skalan som används för att beskriva de partier som finns i riksdagen. Det som istället används för att beskriva var dessa ligger är GAL-TAN skalan, vilket är en annan skala för politiska organisationer, där dessa bedöms utifrån hur väl de sympatiserar med de tre värdeord GAL och TAN står för. GAL står för gröna, alternativa och libertära värderingar

medan TAN står för de mer traditionella, auktoritära, och nationalistiska värderingarna (Oscarsson. u.å). Detta gäller även vänsterpopulism och vänsterextremism som i sin ideologi stämmer väl överens med de tre värdeorden på GAL-sidan. Det faktum att GAL-TAN skalan istället för den klassiska politiska skalan används för att beskriva höger- och vänsterextrema partier och organisationer anser vi är en viktig del av hur höger- och vänsterextremism definieras. Detta därför att dessa organisationers ideologier ligger så långt ifrån den traditionella politiska skalan att det behövs en annan skala för att förklara deras åskådningar.

5.1.1 Politisk högerextremism

Flera av intervjupersonerna som beskrev politisk högerextremism hade en liknande beskrivning och nämnde framförallt att motståndet mot demokrati var en gemensam nämnare för många högerextrema organisationer. Enligt ECDB definieras högerextremism som en ideologi vilken är starkt nationalistisk, anti-global och ett allvarligt hot mot vår nuvarande demokrati (Chermak & Gruenewald 2015: 140-141). Den konservativa idén om att en samhällsförändring måste ske för att bevara den kulturella folkgemenskapen ger en tydlig bild av att högerextremism är en socialkonservativ nationalism (Lundström & Lundström 2016: 45).

I dagens samhälle är inte de högerextremas åsikter överensstämmande med den gängse uppfattning som finns och därför ses de som extrema. De högerextrema grupperna anser exempelvis att personer som avviker från den svenska kulturen utgör en farlig del av samhället (Lundström & Lundström 2016: 47). Journalist 2 är inne på samma spår och definierar begreppet politisk högerextremism på följande sätt:

Journalist 2: (...)den (högerextremismen) är genomsyrad av det är ju liksom antifeminismen till exempel, antiliberalismen, homofobin, antisemitismen och islamofobin, det är liksom karaktäristiska drag inom den högerextrema rörelsen, antidemokratiska i vissa fall också men i vissa fall påstår man ju sig vara demokratisk(...) men väldigt mycket att det är en ultrakonservativ rörelse med drag utav antisemitism, antifeminism, antiliberalism, anti HBTQ (homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner).

De begrepp som Journalist 2 använder för att definiera högerextremism har likheter med de begrepp som används för att beskriva NMR som organisation och deras grundprinciper. De betonar antisemitism och vit suveränitet i sin organisation och det här leder till att de enligt den gängse uppfattning som finns ofta definieras som en radikal grupp (Lundström & Lundström 2016: 61). Polis 1 positionerar sig genom att definiera NMR som ett exempel på en högerextrem grupp när frågan om hur högerextremism definieras, ställs.

Polis 1: Vad ska man säga, det är ju det som vi kallar det, högerfalangen. Och i vårt fall så är det ju NMR som är det tydliga egentligen, och det är knytningar hela tiden, till det gamla nazistiska. Den sidan ju, är det mycket som det pratas om (...)

Detta ger en bild av vilka poliser förknippar med högerextrema grupper, vilket är naturligt eftersom NMR för tillfället är den högerextrema organisation som hörs och syns mest i dagens samhälle. Det verkar framförallt vara den organisation som kommer i kontakt med polisen mest, vilket förmodligen betyder att flertalet medlemmar från NMR begår lagöverträdelse. Konsekvensen blir att de då får stå för polisens bild av hur högerextrema aktivister ser ut och betar sig.

5.1.1.1 Könsfördelning

Alla intervjupersoner är eniga om att könsfördelningen i de högerextrema grupperna är ojämn, det finns alltid en stor överrepresentation av män. Förklaringen till att männen dras till högerextrema grupper kan enligt flera av intervjupersonerna vara att många av aktiviteterna som genomförs i dessa grupper attraherar män. Enligt historikern Hirdman gör genuskontraktet att vissa handlingar och aktiviteter blir förknippade med ett visst genus (2003: 72). Inom högerextremismen finns det tydliga kopplingar mellan deras aktiviteter och vad som ses som typiskt maskulint. Exempel på sådana aktiviteter tas upp av Kommunanställd 1.

Kommunanställd 1: Och det är för att man trycker ju väldigt mycket på dom här manlighetsidealen, va en stor stark karlakt, viking, kunna, varje karl reder sig själv och alla dom här organisationerna som frankerar ute på högerextrema sidan dom trycker ju mycket på det här att man ska vara ute i skogen och hugga ved och

naturvandring och campa och det är ju för att attrahera män som ju, det är ju lättare att attrahera män än kvinnor generellt sätt.

I ovanstående citat förtydligas också att de högerextrema grupperna lockar med aktiviteter som traditionellt setts som maskulina, exempelvis att campa och hugga ved för att det ska attrahera män. Kvinnans uppgift inom högerextremism skiljer sig mycket från mannens då det istället är moderskap och uppfostran av den nya generationen (Welk 2010: 170). Hirdman beskriver att kvinnan genom genuskontraktet är underordnad mannen och har genom att vara kvinna ärvt förpliktelser till att sköta hemmets arbeten så att mannen har tid över för att ägna sig åt kampen (Hirdman 2003: 72). Kommunanställd 1 beskriver förhållandet mellan män och kvinnor inom högerextrema grupper på följande sätt:

Kommunanställd 1: Med den typen av aktiviteter så det är en ganska mansdominerad värld inom högerextremismen, det är det, samtidigt som man lyfter fram kvinnor som oerhört viktiga och framförallt för rasens överlevnad inte minst som man säger rakt ut eeh, men det är ju en mansdominerad värld (...)

Här kommer kvinnans roll som moder tydligt fram då hon är den som kan se till att arvet förs vidare, både genom att föda fram barn och att uppfostra dem på rätt sätt. Hon är alltså viktig på sitt sätt men hennes roll är inte framträdande på samma sätt. Detta är väldigt traditionella könsroller och ses vanligtvis inte som normen i dagens samhälle. En av journalisterna som vi intervjuade hade nyligen undersökt kvinnans roll i högerextrema grupper djupare och har under tiden arbetat kring just detta, dock fått en annan bild av ”en högerextrem kvinna” än de andra intervjupersonerna.

Journalist 2: För vi ser liksom att kvinnorna i nazityskland “var ju bara offer” (säger man) men det var dom ju för fan, ursäkta nu svor jag men det var dom ju absolut inte va.

Istället för att se kvinnorna som förtryckta och offer menade hen att de hade stor makt både i nazityskland och även har i nutid inom högerextremismen. Hen förklarar vidare hur kvinnorna i nazityskland bojkottade olika affärer för att se till att minoritetsgrupper inte tjänade tillräckligt med pengar. Hen beskrev även hur de kvinnliga medlemmarna idag använder sina sociala medier för att sprida sitt politiska budskap, precis som exemplet “GDF” som Welk tar

upp där högerextrema kvinnor skapade sin egna internetplattform, kan kvinnan genom egna sociala medier vara mera självständig och propagera på eget initiativ (2010: 161,163). Kvinnorna är inte så förtryckta i dessa grupper som många tror menar Journalist 2. Hen positionerar sig genom att invända mot tolkningen av kvinnornas roll inom högerextrema grupper som säger att kvinnan alltid är kontrollerad av mannen på grund av det strukturella tvång som finns i samhället. Intervjupersonen menar att dessa kvinnor är aktiva och tar kampen samtidigt som de propagerar för att de traditionella könsrollerna är den rätta samhällsstrukturen, vilket skapar en viss dubbelhet i kvinnornas budskap. Journalist 2 belyser dock en intressant aspekt av genuskontraktet vilket är att samhället gör kvinnans genus till att bli sett som ett offer när det kanske egentligen inte är så inom de högerextrema grupperna. Kvinnans genus skapas alltså av människornas överenskommelse (Hirdman 2003:72).

5.1.2 Politisk vänsterextremism

Intervjupersonerna beskrev precis som på definitionen av högerextremism även liknande definitioner av vänsterextremism. Många av intervjupersonerna tog upp att vänsterextremismen kämpar för just jämställdhet och djurens rättigheter. Vänsterextremismen definieras som en ideologisk inriktning där de stödjer jämställdhet, mångfald och skydd för djurens samt miljöns rättigheter enligt ECDB (Extremist Crime Database). De anser att djuren och miljön är i stor fara och att regeringen samt företagen är ansvariga för att miljön förstörs (Chermak & Gruenewald 2015: 140-141). Kommunanställd 1 beskriver att den allmänt rådande uppfattningen är att vara negativ till exempelvis sexism, vilket gör det lättare att acceptera vänsterextremism.

Kommunanställd 1: (...)Vi vet att den (vänsterextremismen) finns där men den smyger väldigt mycket mer under radarn än den islamistiska och den högerextrema. Den största anledningen till det är att mycket av det som vänsterextremismen vilar på det handlar ju om normer och värderingar som gemene man tenderar att ha lite lättare att acceptera så att säga, det är ju oftare att man är emot rasism och sexism och mycket av det som majoritetssamhället oftast stödjer (...)

Som ovanstående citat förtydligar, säger Kommunanställd 1 att vänsterextremismen inte är lika synlig i samhället eftersom grundprinciperna ofta delas av allmänheten och det kan därför

vara mer problematiskt att försöka definiera rörelsen. Den gängse uppfattningen av rörelsen är en följd av de socialt konstruerade normer om vilka värderingar invånarna borde ha. Att vi lever i ett samhälle där exempelvis jämställdhetsfrågan är viktig kan leda till att människor ser mer positivt på de som kämpar för den, som exempelvis vänsterextrema aktivister, och därför inte tycker att de är lika farliga. Detta kan vara en orsak till varför vänsterextremismen inte är lika synlig då myndigheterna inte arbetar lika mycket för att motverka den, vilket Kommunanställd 1 också bekräftar i sin intervju. Att definitionen av begreppet verkar ligga närmare den allmänna uppfattningen om 'sunda värderingar' kan vara en förklaring till varför myndigheterna inte stämplar de vänsterextrema som avvikande i lika stor utsträckning som de högerextrema. De verkar inte se vänsterextremismen som ett lika stort problem och därmed finns det risk att de lägger ner mer tid på att motverka andra typer av politisk extremism. En motsatt bild ges när Polis 1 ska beskriva vänsterextremism och då använder sig av ett exempel på en vänsterextrem organisation, AFA (Antifascistisk aktion).

Polis 1: Sen om man ser på vänstersidan, afa och det här hållet. Då är de ju också mer fanatiska (än de högerextrema), på ett helt annat sätt. Dom är ju väldigt mycket att inte respektera någon annans åsikt.

Polisens beskrivning tyder på att aktiva vänsterextremister kan kopplas ihop med gruppen AFA och som enligt hen inte accepterar andras åsikter, vilket kan tolkas som att dessa grupper är antidemokratiska. Även andra intervjupersoner tog upp AFA som ett exempel när de pratade om vänsterextremism och förklaringen till det kan vara att det är enklare att förknippa det annars relativt abstrakta begreppet med en konkret organisation.

5.1.2.1 Könsfördelning

Alla intervjupersoner nämnde att vänsterextremismen är en miljö där kvinnorna tar mer plats än vad de gör inom högerextrema miljöer. Detta kan förklaras med hjälp av genuskontraktet som enligt Hirdman innebär att de positioner vi har i samhället är beroende av vilket kön vi har och att det med tiden kan skifta (2003: 72). I dagens samhällsstruktur är vänsterextrema rörelser mer öppna för kvinnor att gå med i. De ledarpositioner som finns inom den vänsterextrema miljön är mer benägna att tillhöra kvinnor än vad de är i andra politiskt extrema miljöer (Chermak & Gruenewald 2015:139). Detta kan bero på att de frågor som vänsterextrema rörelser engagerar sig i attraherar kvinnor mer eftersom det till större del

handlar om kvinnors rättigheter. Att det ofta är kvinnor som intervjupersonerna träffar på inom den vänsterextrema miljön togs bland annat upp av Polis 1.

Polis 1: Eh, dom mest extrema på den andra sidan (vänsterextrema), där är det ju både och. Och där är ju väldigt mycket tjejer som är drivande. Sen när det går till våldshandlingar, ja det är ju alltid killar mest.

I: Aa

Polis 1: Som eh, står och kastar stenarna. Men när det handlar om att sätta klisterlappar på, och etsa fönstrena på pälsbutiken och det här då. Då är det ju tjejer vi har träffat på hela tiden.

Enligt polis 1 är det dock männen som begår de våldsamma handlingarna men hen nämner ändå två gånger att det är många kvinnor involverade. Vänsterextremismen definieras alltså som kvinnodominerande av samtliga intervjupersoner.

5.1.3 Jämförelse av definitioner

Att definiera olika former av politisk extremism på ett tydligt sätt verkar vara svårt och ser olika ut beroende på vilka individer som arbetar mot extremism, som frågas. Några slutsatser kan dock dras av ovanstående diskussion. Både definitionen av höger- och vänsterextremism är socialt konstruerade och ser ut som de gör beroende på hur nära deras ideologi ligger det övriga samhällets normer.

Högerextremism verkar enligt alla intervjupersoner utgå från ett konservativt tankesätt där ett motstånd mot demokrati finns. De högerextrema organisationerna är mansdominerade och de stereotypa könsrollerna är konservativa där maskulinitetsidealet är framstående samt att kvinnans roll är i hemmet. Vänsterextremismen däremot har en annan vision och trycker istället på frågor om jämställdhet, miljön och djurens rätt. Eftersom kvinnofrågor är en stor del av vänsterextremismens ideologi är dessa organisationer mer kvinnodominerade. Både höger- och vänsterextremismen definieras också utifrån organisationerna NMR respektive AFA.

5.2 Brottslighet och våldsbejakande

Alla intervjupersoner sade att deras uppfattning var att politiskt extrema grupper begår olika typer av brott. Några påpekade även att de högerextremas brottslighet var grövre och mer våldsam än vänsterextremisternas våld medan andra ansåg att den var på samma nivå trots olika brottsliga handlingar. De exempel som mest frekvent togs upp under intervjuerna som begås av högerextrema grupper är grova våldsbrott och 'hets mot' exempelvis folkgrupp. Enligt intervjupersonerna håller sig den vänsterextrema sidan mer till brott som har med skadegörelse och brott mot egendom att göra.

5.2.1 Stämpling

Som tidigare nämnts är definitionerna av höger- och vänsterextremism socialt konstruerade utifrån de normer och regler som finns i samhället (Hopkins Burke 2014: 194). Detta kan även förklara de typer av brottslighet som finns inom de olika politiskt extrema grupperna. Kommunanställd 1 beskriver skillnaden mellan höger- och vänsterextremt våld utifrån sin synvinkel:

Kommunanställd 1: Men dom som är högerextrema tenderar att ha lite mer på sitt konto så att säga, man är, man har har vart lite mer brottslig om man har varit i miljön länge än vad man har om man är i en vänsterextrem rörelse, vänsterextrema tenderar att i unga år börja med lite skadegörelse och att man förstör verksamheter som har gjort nånting. Dom högerextrema tenderar att vara mer personinriktade, det är mer brott mot person så att säga. Det kan vara våldsbrott, misshandel, lite mer åt den formen eeh, mot då meningsmotståndare som man kallar det.

De värderingar som tillhör normen idag är mer lika de vänsterextremas hjärtefrågor där jämställdhet och klimatförändringar är två exempel. Det politiska klimatet är inte lika tillåtande i förhållande till de högerextremas konservativa åsikter om att exempelvis öka nationalismen och skärpa abortlagarna. Att normerna tillåter vänsterextremas åsikter i större utsträckning kan göra att de högerextrema lättare stämplas som avvikande eftersom de ligger längre ifrån de åsikter som uppmuntras av makthavare och myndigheter. Att bli stämplad som

avvikare kan leda till att dessa individer börjar se sig själva som avvikare och därmed identifiera sig med stämpeln de har fått (Newburn 2013: 219).

Om de högerextremas brott ses som allvarligare för att deras brott begås för att sprida ett budskap som inte delas av andra i samhället, kan det leda till att de börjar identifiera sig med den gängse uppfattning som finns av dem, att de är grövre kriminella. Att vara med i en högerextrem organisation kan då förknippas med grövre våld och det kan göra att medlemmarna känner sig lockade samt kanske även tvungna att utöva det våld som krävs. Detta för att själva kunna identifiera sig med organisationen och för att kunna upprätthålla sin status i gruppen. Stämplingen kan alltså vara en del av förklaringen till varför intervjupersonerna framhåller att högerextrema aktivister begår grövre och fler våldsbrott än vänsteraktivister. Högerextremister begår grövre våldsbrott än vänsterextremister, vilket gör det naturligt att de ses som grövre kriminella än de vänsterextrema aktivisterna (Chermak & Gruenewald 2015: 151). Dock finns det högerextrema som inte begår lika grova brott och det finns vänsterextrema som begår grövre våldsbrott. Att de högerextrema grupperna ändå ses som väldigt kriminella av intervjupersonerna och de vänsterextrema grupperna som mindre farliga än vad de är, kan delvis bero på de olika brottens karaktär men en del av förklaringen kan även ligga i hur organisationerna stämplas av samhället. Alltså, eftersom det har konstruerats ett mer tillåtande klimat mot de vänsterextremas åsikter stämplas de inte som kriminella i lika stor utsträckning trots att de också begår brott (Engdahl & Larsson 2011: 18-33).

5.2.2 Könsfördelning

En annan förklaring till varför brottsligheten ser olika ut i vänster- och högerextrema rörelser kan vara könsrollerna. Medlemmarna i de vänsterextrema gruppernas brottslighet har av flera intervjupersoner beskrivits som mindre våldsamt, vilket bland annat beskrivs av Polis 2:

Polis 2: Ja, asså för det första så upplever jag att våldet ehm, från dom högerextrema är större än från dom vänsterextrema.

I: Mm.

Polis 2: Det har nog med kön att göra. Jag anser just det att dom högerextrema har en större våldskapacitet gentemot (...) individer.

Polis 2 säger också att hen tror att det har med könsrollerna att göra. Detta eftersom det är fler kvinnor som är aktiva inom vänsterextrema grupper än inom högerextrema grupper och kvinnor ses generellt som mindre våldsamma än män. Det kan kopplas till Hirdmans teori om genuskontraktet och hur könsrollerna ger män och kvinnor olika egenskaper. Enligt de traditionella könsrollerna är män överordnade kvinnor och det finns ett maskulinitetsideal som män ska leva upp till för att bevisa sin manlighet (Hirdman 2003: 70). Koehler beskriver i sin bok hur detta maskulinitetsideal är en viktig del av identiteten hos högerextrema gruppledare och att våld mot kvinnliga partners som inte följer de önskade könsnormerna inte är ovanligt (Koehler 2017: 62). Detta maskulinitetsideal innebär att visa styrka, klara sig själv och kunna försvara sig mot meningsmotståndare. Det uppmuntrar alltså till våld i sig (Koehler 2017: 56-57). Att högerextremismen är mansdominerad är en självklar konsekvens av att det attraherar fler män att uppnå detta maskulinitetsideal. Enligt flera intervjupersoner uppmuntras också våldsamma handlingar inom högerextrema organisationer och det är en del av den gruppstillhörighet medlemmarna identifierar sig med. Det kan vara en anledning till att högerextrema aktivister begår mer våldsamma brott.

Vänsterextrema organisationer försöker inte locka sina medlemmar med aktiviteter och en gruppstillhörighet som mest tilltalar män och därför ansluter sig fler kvinnor till dessa. Som sagt tidigare beror det förmodligen också på att de istället tar upp vad samhällets invånare ser som kvinnofrågor som gör att fler kvinnor attraheras av den vänsterextrema miljön. När det är fler kvinnor med i organisationen innebär det att brotten som begås med stor sannolikhet kommer att vara mindre våldsamma eftersom de normativa könsrollerna inte tillskriver kvinnan egenskapen våldsamhet (Hirdman 2003: 70).

Något som tydligt kom fram i flera av intervjuerna var de högerextrema gruppernas våldsbejakande sida. Som tidigare nämnt är våldet en stor del av organisationerna då det ses som en del av medlemmarnas identitet, maskulinitetsidealet är framträdande, de ska vara redo för strid och därmed i fysiskt bra form. De våldsbrott de begår mot andra människor kallar de enligt Journalist 2 för tillrättavisningar, vilket bekräftas av Koehler då han förklarar att våldet är ett sätt för dem att hävda sin överordnade status och försvara sig mot människor som inte delar deras åsikter (Koehler 2017: 55-57).

5.2.3 Neutraliseringstekniker

De våldsbrott som sker kan även kopplas till Sykes och Matzas neutraliseringstekniker då exempelvis våldet de högerextrema grupperna använder rationaliseras av dem själva genom att benämna det som tillrättavisning istället för den juridiska benämningen, misshandel (Newburn 2013: 257). Förminskningen av de högerextremas våldsbrott kan vara ett sätt för dem att rationalisera den våldsamma handlingen genom att hävda att det från deras sida enbart var självförsvar. Kommunanställd 2 förklarade att medlemmar ur den högerextrema gruppen Nordiska motståndsrörelsen brukar stå på stan och dela ut flygblad med propaganda regelbundet, om då någon som går förbi börjar säga emot så blir detta i deras ögon en provokation, som ger dem rätt och skäl att använda våld. Enligt NMR är det självförsvar och moraliskt rätt att agera våldsamt mot personen som sa emot. Detta skulle kunna tolkas som att Kommunanställd 2 ser de högerextremas beteende som ”förnekande av offer”, alltså att personen de utsätter för våld ändå förtjänade det och därför har orsakat händelsen själv (Hopkins Burke 2014: 156).

Det är dock inte bara de högerextrema som använder neutraliseringstekniken “förnekande av offer” (Newburn 2013: 395). Kommunanställd 2 berättar om en person som var med i en vänsterextrem organisation då han knivhögg en nazist så illa att nazisten var nära att dö. Då den vänsterextrema mannen som har begått våldsdådet blir dömd och hamnar i fängelse startar hans organisationskamrater en kampanj där de vill fria honom eftersom han enligt dem avtjänar ett straff han inte förtjänar. Kommunanställd 2 säger att de menar följande:

Kommunanställd 2: (...) Han har ju stuckit ner en rasist, det kan ju ändå inte vara ett brott hävdar ju dem då. Man vill göra den här rasisten till en icke-människa.

Detta är alltså ett annat tydligt exempel på förnekande av offer. Istället för att hävda att personen förtjänar våldet för att hen har provocerat menar de vänsterextrema i det här fallet att personen som har knivhuggits förtjänar det eftersom han är nazist och därmed mindre värd eller mindre mänsklig. Han är alltså inte ens värd att hävda offerstatus och enligt vänsterextremisterna har det därför inte begåtts något brott (Newburn 2013: 395).

Att rättfärdiga sina handlingar är ett genomgående tema för många av de brott högerextrema individer begår. De rättfärdigar handlingarna genom att hävda att handlingarna är nödvändiga för den ariska rasens överlevnad, för att kunna försvara sig mot de som enligt dem tillhör underordnade grupper i samhället. Detta görs för att samhället enligt dem då kommer att bli säkrare och bättre strukturerat (Koehler 2017 55-57). Detta ger Kommunanställd 2 exempel på:

Kommunanställd 2: (...) Då har de en definition på vad en aktivist är. Det är en person som ska vara beredd att ta kampen varje dag dygnet runt. Därav också viktigt att man är fysiskt i trim så att säga för i deras världsbild så kommer ju, det här samhället kommer ju att balla ur fullständigt. Det kommer bli gatustrider, det kommer bli krig. Inbördeskrig mellan då den vita rasen och resten så att säga.

Det kan kopplas till den andra neutraliseringstekniken som handlar om att använda sig av åberopandet av högre lojaliteter än de normer och regler som finns i samhället (Newburn 2013: 395). Enligt Kommunanställd 2 har de högerextrema en uppfattning av att samhället kommer att falla totalt och att det kommer att bli inbördeskrig om de inte ser till att hålla ordning och arbeta för att det blir mer strukturerat. Deras sätt att hålla ordning är enligt flera av intervjupersonerna att använda våld mot människor som inte följer de högerextremas normer eller inte delar deras åsikter, enligt dem så kallade meningsmotståndare. De högerextrema använder alltså sin ideologi och dess världsbild som en förklaring till varför de måste agera våldsamt, trots att de begår handlingar som inte följer de övriga samhällets lagar.

5.3 Den gängse uppfattningen

Samtliga intervjupersoner svarade på frågor kring hur de utifrån sina erfarenheter att den gängse uppfattningen kring extrema grupper och hur det kommer sig att det ser ut på det här sättet. De flesta av dem hade liknande erfarenheter kring den gängse uppfattningen av höger- respektive vänsterextremism.

5.3.1 Stämpling

Majoriteten av intervjupersonerna sade i intervjuerna att de fått intrycket av att det finns ett mer accepterande klimat kring vänsterextremism och våldet de utövar.

Kommunanställd 2: Nej jag tror att de flesta är ganska överens om att höger är, att man eller att högerextremismen och på något sätt nazismen är någonting som majoriteten av svenskarna tycker illa om och inte accepterar och så vidare. Däremot när man tar vänsterextremismen (...) skulle väldigt få tror jag säga att vänsterautonoma är ett problem.

Intervjupersonens erfarenhet är alltså att vänsterextremismen inte ses som ett lika stort problem för medborgarna i det svenska samhället. Vissa individer som är verksamma inom de vänsterextrema miljöerna är också våldsbejakande, men genom att vara med i en högerextrem grupp stämplas individen i högre grad som avvikare på grund av sitt beteende (Hopkins Burke 2014: 194-195). Som nämnt ovan kan detta bero på att de normer och värderingar de högerextrema har, inte till lika stor del uppmuntras av den allmänt rådande opinionen. De högerextrema har i flera fall också ett tydligare medlemskap och ses i större grad som en gärningsman (Tiby 2010: 176-177). Att så är fallet kan påverkas av att det socialt konstruerats ett mindre tillåtande klimat samt en stämpling av de högerextremas åsikter och deras brottsliga handlingar ses som mindre legitima (Hopkins Burke 2014: 194-195).

En anledning till varför det verkar vara mer avvikande att tillhöra högerextrema miljön kan vara för att många individer vägrar att bli förknippade med nazistiska symboler och dödligt våld. När en person går med i extrema grupper som inte stämmer överens med de allmänt rådande normerna, ses hen som avvikande (Hopkins Burke 2014: 194-195). Om individen då begår brottsliga handlingar behöver de från början inte vara särskilt grova för att individen ska ses som avvikande (Newburn 2013: 219).

Extrema grupper anses ha en avvikande ideologi men att vara en del av extremistmiljöer är inte brottsligt i sig. De legitimerar dock oftast sin kamp med exempelvis våldsbrott (Chermak & Gruenewald 2015: 140). Det här gör att den gängse uppfattningen är att de är avvikande för att deras extrema åsikter inte accepteras (Hopkins Burke 2014: 194-195). De vänsterextrema grupperna legitimerar sitt våld genom mänskliga rättigheter och en "god sak". Eftersom dessa

värderingar är mer lika de allmänt rådande normerna och etablerade uppfattningarna, än de högerextremas, sker det alltså en rationalisering av de vänsterextremas våld och brottslighet.

Polis 2: Ja men det är igen då att vänstervåldet det är, det är engagemang

I: Ja.

Polis 2: Det är i grund och botten frågor som folk kan liksom identifiera sig med men högervåldet det är liksom avskyvärt, det är ingen som ställer ja, det är nog inte så många som ställer sig bakom det i alla fall.

Erfarenheten hos polis 2 är alltså att den gängse uppfattningen är att högerextremism är mer negativt då fler kan identifiera sig med de politiska budskap de vänsterextrema står för. Som tidigare har nämnts var majoriteten av intervjupersonernas uppfattning att de högerextrema begår något grövre brott vilket kan ha en påverkan på den syn de har om den allmänt rådande uppfattningen om de olika grupperna. Den gängse uppfattningen av vad som är moraliskt rätt och fel skapas av bland annat polis och kommun eftersom de arbetar med att motverka avvikande beteende. Uppfattningen kommer i viss mån också att påverkas av polisens och kommunens bild av politisk extremism eftersom de också påverkar vad som är avvikande beteende och därmed får en sanktion som följd. Det är dock inte polis och kommun som från början bestämmer vilka beteende som är normbrytande, de verkställer endast dessa lagar men deras tolkning av dem är det som kommer speglas i den gängse uppfattningens gemensamma ståndpunkt.

5.3.2 Könsfördelning

Kvinnorna inom vänsterextremism har, oftare än i högerextrema miljöer, ledarpositioner och det här kan påverka hur intervjupersonernas syn på den gängse uppfattningen av vänsterextremism ser ut (Chermak & Gruenewald 2015: 139). Kvinnan ses som ett mindre hot än vad en man gör, vilket kan bero på hennes sociala plats i samhället som underordnad mannen (Hirdman 2003: 81-83). Det här skapar strukturella bekymmer eftersom en våldsbejakande kvinna i en politiskt extrem miljö kan vara lika farlig som en man även om hennes status i samhället gör att hon ses som en mindre fara.

Enligt Tibby ses högerextremister som gärningsmän som är målmedvetna och hatiskt attackerar judar och invandrare (2010:176). Polis 1 har en liknande syn och menar att den gängse uppfattningen är att högerextrema ses som nazister.

Polis 1: Jag tror att folk är mer negativa mot höger. Jag tror det, det är mer fullt att vara "Nasse". Ja högern är ju lika med "Nasse" i vår värld. Eller i allas värld skulle jag väl säga. Men det är fulare att vara det än att vara rädd om kaniner till exempel (...)

Nazismen innefattar många manliga normer i överensstämmelse med det så kallade genuskontraktet. Att vara stark och kunna försörja familjen är manliga egenskaper och att vara rädd om exempelvis djur och barn är inte det som ses som traditionellt typiskt manligt (Hirdman 2003: 81-83). Det är mer manligt att kriga för landets överlevnad och inom högerextremismen har det då skapats en övertygelse om att kvinnans naturliga plats är att vara underordnad mannen och ta hand om hemmet.

5.3.3 Neutraliseringstekniker

Kommunanställd 2 uttrycker sig på följande sätt när hen utifrån sin bild förklarar varför den gängse uppfattningen av den högerextrema sidan är värre:

Kommunanställd 2: Ja men de slåss ju för bra grejer, de är oförargliga med små tjejer som springer runt och, så tror jag att man skulle se dem. Och det är också en fara för dom har ett starkt våldskapital, vissa av dom (...) Men högerextrema tror jag är (har) mer tydlig(t) våldsanspråk.

Att vänsterextremister ses som oförargliga och begår brott för en bättre eller mer värdig sak kan ses som att neutralisera de brott som faktiskt begås för att människor själva kan identifiera sig mer med deras åsikter. Som tidigare nämns är intervjupersonernas bild av de vänsterextrema gruppernas kriminalitet att de begår brott mot egendom och skadegörelse. Det faktum att ingen blir fysiskt skadad vid de brott som är vanligast hos vänsterextrema, kan vara en orsak till att intervjupersonerna har en bild av att den gängse uppfattningen av vänsterextremism är mer positiv. Intervjupersonerna använder sig då av en

neutraliseringsteknik genom ”förnekande av offer”, alltså att det inte finns någon som blir fysiskt skadad mer än ting som inte är levande. Därför är det lättare att se de högerextremas brott som värre eftersom det där ofta finns ett uppenbart offer som handlingarna riktas mot (Newburn 2013: 257).

De vänsterextremas brott riktar sig mer mot etablissemangen eller företag och även om det indirekt skadar människor ekonomiskt och psykiskt märks det inte lika tydligt vem som är offret (Chermak & Gruenewald 2015: 140-141). Det kan därför vara lättare att anklaga högerextrema grupper eftersom det är tydligare att det finns ett offer när dess medlemmar begår brottsliga handlingar. Dock var det inte alla intervjupersoner som var eniga kring denna syn.

Journalist 2: Folket i allmänhet tror nog att vänsterextremisterna är värre.

I: Tror du det?

Journalist 2: Aah, åtminstone att döma utav flödena på twitter (skratt)

Journalist 2 poängterar här att hen har fått bilden av att den gängse uppfattningen är mer negativ gentemot vänsterextremism än gentemot högerextremism, vilket grundar sig i intervjupersonens egna sociala medier. Anledningen till att Journalist 2 avviker från majoriteten av intervjupersonerna kan vara för att hen varit aktiv inom vänsterpolitiken i många år och för att hens twitterflöde kan vara färgat av vilka personer hen följer. Då hen arbetar med att kartlägga grupper med rasistiska och fascistiska åsikter kan det påverka vad hen läser om på sociala medier. Detta kan vara bakgrunden till att hen inte anser att de vänsterextremas åsikter neutraliseras på samma sätt som de andra intervjupersonerna.

6 Avslutande diskussion

Sammanfattningsvis skiljer sig intervjupersonernas definitioner av politisk högerextremism på många punkter från definitionerna av vänsterextremism. Till att börja med ligger de på olika sidor på den så kallade GAL-TAN skalan. De högerextrema miljöerna kopplas av vissa intervjupersoner till nazism och antisemitismen. Den ses även som mer brottslig och enligt intervjupersonerna är de högerextremas våldsbejakande grövre än de vänsterextrema miljöernas våld. Erfarenheterna hos majoriteten av intervjupersonerna är även att en gängse

uppfattningen av vänsterextremism är mer positiv än vad uppfattning av högerextremism är. Inte minst finns det en stor skillnad i könsfördelningen bland medlemmarna i de olika extrema grupperna. Genus kan därmed vara en orsak till att de politiskt extrema grupperna uppfattas som de gör av de olika professionerna.

Enligt intervjupersonerna är alltså den gängse uppfattningen att den vänsterextrema miljön ses som mer positiv. De politiskt högerextrema grupperna stämplas i högre grad som avvikare och våldsbejakande då deras ideologi inte ligger lika nära de allmänt rådande normerna. Det här kan vara ett problem eftersom det kan göra att olika professioner missar att fokusera lika mycket på brottsligheten som begås av vänsterextremister. Det kan även leda till att vänsterextremismen inte syns lika mycket och kan begå våldsbrott utan lika starka sanktioner från omgivningen.

Enligt intervjupersonerna är både höger- och vänsterextrema miljöerna benägna att begå brottsliga handlingar och vara våldsbejakande. Det kan uppfattas som att de båda politiska extrema miljöerna neutraliserar de brott som begås av dem. De vänsterextrema kan neutralisera sina gärningar genom att det i många fall inte finns några mänskliga offer som blir fysiskt skadade av deras handlingar och de högerextrema grupperna kan ses som att de rationaliserar sina handlingar genom att hävda självförsvar och därmed också förneka att den som blir skadad är ett offer. Högerextremas uppfattning av att samhället kommer att degenerera om de inte kommer till makten är även det ett sätt att rationalisera en brottslig handling.

Avslutningsvis är högerextremismens politiska ideologi mer inriktad på att skydda sig själv och ens egna rättigheter medan vänsterextremismens politiska ideologi mer är inriktad på att skydda andras rättigheter. Det kan påverka hur intervjupersonernas bild av den gängse uppfattningen ser ut eftersom det ofta ses som bättre att skydda och rädda andra än sig själv. Det här kan skildras som ren Robin Hood-anda, att säga "skydda andra" istället "skydda mig" ses som mer godhjärtat och enklare att stå upp för. De högerextrema anser sig dock skydda den vita rasen, men det blir problematiskt när de sätter upp ett vi- och dem-tänk då det bidrar till att deras handlingar ses som mer själviska, eftersom de själva tillhör den ras de beskyddar.

Båda de höger- och vänsterextrema grupperna är könsstereotypa trots sin olikhet. Även om båda är extrema och står utanför samhället, är det mansdominerat inom högerextremismen eftersom stora delar av ideologin är associerade med maskulinitet. Exempelvis deras fysiska styrkedemonstrationer, vapenintresse och antifeminism. Enligt intervjupersonerna accepterar kvinnorna i högerextrema grupper, genom de rådande strukturerna att de ska vara hemma och ta hand om barnen medan mannen ägnar sig åt kampen. En av intervjupersonerna tog dock upp att de högerextrema kvinnorna deltar i kampen genom att exempelvis vara aktiva på sociala medier, vilket gör att det verkar finnas en viss dubbelhet i de könsnormer som präglar högerextremismen. Detta eftersom de högerextrema kvinnorna propagerar för att kvinnor ska ta hand om hemmet och familjen trots att deras propagerande innebär att de är aktiva och deltar i kampen. Vänsterextremismen verkar trots att det är kvinnodominerade vara mer jämlikt fördelat mellan könen. Många kvinnor har ledarpositioner och det här går i hand med att mycket inom vänsterextremismen är associerat med det feminina, exempelvis omhändertagande och jämlikhetspropagerande.

Metoden vi använde har visat sig fungera bra för att besvara syftet och frågeställningarna. Genom semistrukturerade intervjuer blev inte vi som författare eller intervjupersonerna fast i några uppställda ramar utan kunde diskutera det som vi fann intressant för studien. Materialet vi fick ut av intervjuerna har gjort det enkelt för oss att finna olika teman och resonemang. Problem som vi fick på vägen var att lyckas hitta de teorier som var mest relevanta för att beskriva våra resultat av intervjuerna. Då samtliga intervjuer kunde kopplas till olika teorier blev det problematiskt att finna de som var enhetliga för alla. Det här är ett problem som går att stöta på i en kvalitativ metod, eftersom vi som forskare aldrig kan förutse vad resultaten av intervjuerna kommer att bli. Till slut hittade vi dock de teorier som vi ansåg gav en bra förklaring till resultaten av materialet och ovanstående slutsats arbetades fram.

6.1 Förslag på framtida forskning

Framtida forskning som hade kunnat undersökas vidare är höger- och vänsterextremismens koppling till terrorism. Vi har i vår uppsats kommit i kontakt med det här ämnet och under uppsatsens gång insåg vi att det är en problematisk term. Något som framkom tydligt är problematiken i när våldsdåd ska klassas som terrorism. Det verkar inte vara vedertaget att

vänster- och högerextrema våldsbrott är terrordåd på samma sätt som det är med exempelvis dåd som begås av extrema grupper med religiösa anspråk, exempelvis IS. Detta är en intressant problematik då många av de våldsdåd riktade mot allmänheten eller en viss folkgrupp som begås av höger- och vänsterextremister har alla komponenter för att klassas som terrorbrott. Vi insåg att många problem kan uppstå kring begreppet, exempelvis när det kommer till höger- och vänsterextrema som riktar sin kamp mot den egna regeringen och fann detta intressant. Dock blev det för brett för att ta med i den här uppsatsen och det är därför ett förslag på framtida forskning. Forskningen hade då också kunnat utgå ifrån de som arbetar mot politisk extremism med en frågeställning kring ifall höger- och vänsterextremism är eller borde klassas som terrorism.

7 Källförteckning

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Brå (2017). *Hatbrott*. <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/hatbrott.html> [2018-05-16]

Brå & Säkerhetspolisen (2009). *Våldsam politisk extremism, Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*. (Brå & Säkerhetspolisens rapportserie 2009:15).

Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

http://www.sakerhetspolisen.se/download/18.635d23c2141933256ea1d1c/1381154798451/va-ldsam_polextr_2009.pdf

Chermak, S. & Gruenewald, J. (2015) *Laying a Foundation for the Criminological Examination of Right-Wing, Left-Wing, and Al Qaeda-Inspired Extremism in the United States, Terrorism and Political Violence*, 27:1, ss. 133-159. DOI: 10.1080/09546553.2014.975646

Deland, M. & Hertzberg, F. & Hvitfeldt, T. (red.) (2010). *Det vita fältet, Samtida forskning om högerextremism*. Stockholm: Trycknu.se

Ejvegård, R. (2009). *Vetenskaplig metod*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Hopkins Burke, R. (2014). *An introduction to criminological theories*. 4 uppl. Abingdon: Routledge.

Koehler, D. (2017). *Right-wing terrorism in the 21st century, The 'National Socialist Underground' and the History of Terror from the Far-Right in Germany*. Abingdon: Routledge.

Larsson, B. & Engdahl, O. (red) (2011). *Social kontroll:övervakning, disciplinering och självreglering*. Malmö: Liber.

Lindqvist, U. (2009). Vänster- och högerextremister lika brottsliga. *Sveriges radio* 6 juli.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1646&artikel=2950680> [2018-01-05]

Lundström, M. & Lundström, T. (2016). Hundra år av radikal nationalism. *Tidskrift för samhällsanalys* (5), ss. 39-66. DOI: [10.13068/2000-6217.5.2](https://doi.org/10.13068/2000-6217.5.2)

Nationalencyklopedin (u.å.). *Extremism*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/extremism> [2018-05-10]

Nationalencyklopedin (u.å.). *Nordiska motståndsrörelsen*.

[http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/nordiska-motståndsrörelsen](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/nordiska-motstandsrörelsen) [2018-05-10]

Newburn, T. (2013). *Criminology*. 2 uppl. Abingdon: Routledge.

Oscarsson, H. (u.å.). *GAL–TAN*. I Nationalencyklopedin.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gal-tan> [2018-05-10]

Säkerhetspolisen (u.å.). *Våldsbejakande extremism*.

<http://www.sakerhetspolisen.se/kontraterrorism/valdsbejakande-extremism.html> [2018-05-10]

Tiby, E. (2010). Hatbrott: Monster, mönster och möjligheter. Deland, M. & Hertzberg, F. & Hvitfeldt, T. (red.) *Det vita fältet, Samtida forskning om högerextremism*. Stockholm: Trycknu.se, ss 175-196

Wande, H. (2017). Våldsamma grupper möts i Göteborg. *Göteborgsposten*, 29 september.

<http://www.gp.se/nyheter/sverige/valdsamma-grupper-mots-i-goteborg-1.4683859>

Welk, S. (2010). Högerextrema kvinnors kommunikationsstrategier på internet: exemplet Gemeinschaft Deutscher Frauen. Deland, M. & Hertzberg, F. & Hvitfeldt, T. (red.) *Det vita fältet, Samtida forskning om högerextremism*. Stockholm: Trycknu.se, ss. 155-174.

Bilaga 1 Intervjuguide journalist

1. Yrkesval

Hur kommer det sig att du valde att fokusera på högerextremism i ditt yrke?

Hur ser ditt arbete, med inriktning mot högerextremism ut?

2. Definition av höger- och vänsterextremism

Hur skulle du definiera "högerextremism"?

Hur skulle du definiera "vänsterextremism"?

Hur kommer det sig att ni har ett fokus på endast högerextremism i er tidning?

3. Kontakt med extremism

Kan du berätta om något tillfälle då du kommit i kontakt med högerextrema personer/aktivister?

Har du kommit i kontakt med vänsterextrema personer/aktivister på ett liknande sätt?

Vilka direkta effekter har ditt arbete med extremism haft på ditt liv?

Hur långt tror du att arbetet mot extremism kan gå? Går det att motverka extremism i dagens samhälle?

4. Brottslighet

Vilka typer av brott tror du att högerextremister begår?

Vilka typer av brott tror du att vänsterextremister begår?

5. Jämförelse mellan höger- och vänsterextremt våld

Finns det någon skillnad, enligt dig, på våldet som sker mellan våldsbejakande höger/vänster extrema?

Hur tror du att den samhälleliga synen på våldsbejakande höger- och vänsterextremism ser ut?

Bilaga 2 Intervjuguide polis och kommun

1. Yrkesval

Hur kommer det sig att du arbetar med högerextremism?

Hur ser ditt arbete, med inriktning mot högerextremism ut?

2. Definition av höger- och vänsterextremism

Hur skulle du definiera "högerextremism"?

Hur skulle du definiera "vänsterextremism"?

Ser arbetet annorlunda ut när det kommer till höger- och vänsterextrema organisationer?

3. Kontakt med politisk extremism

Kan du berätta om något tillfälle då du kommit i kontakt med högerextrema personer/aktivister?

Har du kommit i kontakt med vänsterextrema personer/aktivister på ett liknande sätt?

Vilka direkta effekter har ditt arbete med extremism haft på ditt liv?

Hur långt tror du att arbetet mot extremism kan gå? Går det att motverka extremism i dagens samhälle?

4. Brottslighet

Vilka typer av brott begår högerextremister?

Vilka typer av brott begår vänsterextremister?

5. Jämförelse mellan höger- och vänsterextremt våld

Finns det någon skillnad, enligt dig, på våldet som sker mellan våldsbejakande höger/vänster extrema?

Hur tror du att den samhälleliga synen på våldsbejakande höger- och vänsterextremism ser ut?